

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Murzac Maria, reprezentată de avocata Mariana Cocoș,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Murzac Maria împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Mobigrup Anturaj”, intervenient accesoriu Agenția pentru Protecția Consumatorului și Supravegherea Pieței cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile, încasarea penalității pentru întârzierea eliberării actului de predare-primire a bunurilor imobile, încasarea sumei datorate în baza devizului de lucrări și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 26 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Murzac Maria, reprezentată de avocata Mariana Cocoș și s-a menținut hotărârea din 30 noiembrie 2021 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru,

(Dosarul nr. 2ra-671/23
NR. PIGD 2-19118397-01-2ra-27042923)

Recursul declarat până la 01 septembrie 2023.
Recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31.07.2023 (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, în vigoare 01 septembrie 2023). Dezacordul recurenteii cu decizia contestată nu constituie temei de casare a acesteia.

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: A. Ojoga)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: I. Secrieru, M. Guzun, M. Anton)

23 iulie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, admisibilitatea recursului declarat de Murzac Maria, reprezentată de avocata Mariana Cocoș,
Curtea Supremă de Justiție, în completul de judecată compus din:
Stela Procopciuc, *Președinte*
Oxana Parfeni,
Gheorghe Stratulat *Judecători*
constată următoarele:

ÎN FAPT:

1. La 11 iulie 2019, Murzac Maria a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Mobigrup Anturaj”, intervenient accesoriu Agenția pentru Protecția Consumatorului și Supravegherea Pieței cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile, încasarea penalității pentru întârzierea eliberării actului de predare-primire a bunurilor imobile, încasarea sumei datorate în baza devizului de lucrări și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În susținerea acțiunii Murzac Maria a indicat că la 10 februarie 2017, în calitate de investitor, și SRL „Mobigrup Anturaj”, în calitate de executor, în persoana administratorului Ciobanu Nicolae, au fost încheiate contractele nr.***** și nr.***** cu privire la investirea capitalului în construcția spațiului locativ situat în *****, str. *****, autentificate notarial la notarul D.M. și înregistrate la Agenția Servicii Publice cu nr.***** și nr.*****.

3. Potrivit actelor juridice enunțate, antreprenorul organizează construcția blocului locativ, iar investitorul achită prețul stabilit în contract. Investitorul obține dreptul de proprietate asupra apartamentului după achitarea integrală a prețului contractului și darea în exploatare a blocului de locuit. Executorul și-a asumat obligația să construiască din contul investițiilor beneficiarului și să predea în proprietatea investitorului bunul imobil amplasat în blocul locativ din str. *****.

4. Din prevederile pct.2.2.6 din contractele menționate, executorul s-a obligat să finalizeze construcția blocului locativ din care va face parte obiectul prezentului contract, până la data de 31 mai 2018.

5. Conform pct.2.1.6 din contracte, executorul poate prelungi termenul de recepție finală a blocului locativ pentru o perioadă de 3 luni, în cazul când încălcarea termenului prevăzut de pct.2.2.6 a avut loc din cauza unor circumstanțe ce nu depind de voința părților. În cazul când construirea blocului locativ sau transmiterea imobilului beneficiarilor nu

poate executa în termenul stabilit, executorul este obligat să-i informeze pe beneficiarii despre acest fapt.

6. La caz, executorul SRL „Mobigrup Anturaj” nu și-a îndeplinit obligațiunile contractuale negociate și acceptate de părți, or, blocul locativ nu a fost dat în exploatare până la data de 31 mai 2018. Mai mult ca atât, în calitate de investitor, nu a fost informată despre finalizarea construcției și darea în exploatare a acesteia, executorul manifestându-se prin inacțiune în acest sens.

7. Potrivit pct.2.2.7. din contractele de investire, în cazul în care construirea blocului locativ sau transmiterea imobilului beneficiarului nu poate fi executată în termenul stabilit, executorul este obligat să-l informeze pe beneficiar despre acest fapt și va achita pentru fiecare zi depășită o penalitate în mărime de 0.1% din suma achitată.

8. Reclamanta a menționat că executorul și-a asumat obligația de a construi și de a transmite în proprietatea sa apartamentele ce formează obiectul contractelor, iar investitorului să achite în termen suma indicată în contract.

9. Conform pct.4.5 din contractele de investire, a 2-a rată în sumă de 2459,60 de lei se achită la darea în exploatare a bunului imobil.

10. În calitate de investitor și-a executat obligația contractuală și anume, a achitat tranșele investiționale conform contractelor semnate și acceptate de părți, pe când executorul a trecut sub tăcere darea în exploatare a bunului imobil contractat, ținând cont că la 05 februarie 2019, investitorul a expediat în adresa executorului cerere prin care a solicitat să fie informată în privința suprafeței totale a bunului imobil conform măsurărilor efectuate de Agenția Servicii Publice, conform pct.2.2.4 a contractelor de investiție, să fie informată despre faptul dacă a fost sau nu dat în exploatare bunul imobil situat în *****, str. *****, și dacă da, la ce dată, în cazul întârzierii dării în exploatare a imobilului contractat, să fie recalculat prețul bunului imobil, ținând cont de prevederile pct.2.2.7 a contractelor.

11. La recalcularea prețului bunului imobil reclamanta a solicitat să se țină cont de devizul lucrărilor suplimentare din 06 iulie 2018, prin care a renunțat la o parte din lucrări în sumă de minus 25 339 lei.

12. Prin răspunsul executorului, a fost informată despre faptul că actul de predare-primire nr.***** a ap.*****, situate în *****, este gata și poate fi ridicat, totodată, solicitând achitarea sumei restante, fără a ține cont de solicitările investitorului.

13. Executorul în mod intenționat nu dorește să-și execute obligația contractuală prin recalcularea prețului, luând în considerare întârzierea dării în exploatare din 31 mai 2018.

14. Având în vedere că executorul nu și-a asumat obligația de a preda în proprietatea beneficiarului apartamentele nr.***** amplasate pe str. *****, reclamanta a solicitat intervenția Agenției de Protecție a Consumatorului în vederea recalculării prețului, ținând cont de întârzierea executantului în ce privește darea în exploatare a imobilului.

15. Luând în considerare faptul că din 31 mai 2018 a trecut un timp îndelungat (403 zile până la 08 iulie 2019), iar investitorul nu și-a primit până în prezent actele pentru imobilul pentru care a achitat conform contractelor nominalizate, a solicitat obligarea executantului de a recalcula prețul obiectelor imobiliare și cu obligarea acestuia de a elibera actul final în vederea înregistrării dreptului de proprietate și de a încasa din contul executantului în beneficiul său a penalității contractuale conform pct. 2.2.7 din contractele nr.***** cu privire la investirea capitalului în construcția spațiului locativ situat în *****, str. *****, autentificate notarial la biroul notarului D.M., fapt rămas fără executare și fără răspuns la cererea prealabilă.

16. Potrivit pct.2.2.7 din contractele de investiție, executorul poartă răspundere pentru calitatea construcției și respectarea cerințelor normelor și regulilor în construcții ale Republicii Moldova. În cazul în care construirea blocului locativ sau transmiterea imobilului beneficiarului nu poate fi executată în termenul stabilit, executorul este obligat să-i informeze pe beneficiar despre acest fapt și va achita pentru fiecare zi depășită o penalitate în mărime de 0,1% din suma achitată.

17. Reclamanta a subliniat că a achitat pârâtului tranșele investiționale pentru cele două contracte de investiții în mărime de 22136,4 Euro și respectiv 22047,3 Euro, în total 44183,7 Euro. Suma restantă constituind la moment 2459,6 Euro și respectiv 2449,7 Euro, în total 4909,3 Euro.

18. Totodată, ținând cont de prevederile contractuale, pârâtul are o întârziere de 403 zile până la moment – 08 iulie 2019, penalitatea calculată în mărime de 0,1%, pentru fiecare zi de întârziere din suma achitată de 44 183, 7 Euro, ceea ce constituie 17 806 Euro.

19. Pârâtul datorează suma de 12 896, 73 Euro (17 806 Euro – 4909,3 Euro = 12896,73 Euro) cu titlu de penalitate și respectiv suma de 25 339 lei datorate în baza devizului de lucrări suplimentare din 06 iulie 2018, prin care reclamanta a renunțat la o parte din lucrări.

20. În contextul enunțat, Murzac Maria a solicitat admiterea acțiunii, recunoașterea dreptului de proprietate al său asupra bunurilor imobile situate în blocul locativ din str. *****, încasarea din contul SRL „Mobigrup Anturaj” în beneficiul său penalitatea pentru întârzierea eliberării actului final de predare-primire a ap.***** din str.*****; încasarea din contul SRL „Mobigrup Anturaj” în beneficiul său sumei de 25 339 lei datorate în baza devizului de lucrări din 06.07.2018, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

21. Prin cererea de concretizare din 10 martie 2020, Murzac Maria a solicitat, în special, în partea pretenției de încasarea din contul pârâtei în beneficiul său a penalității de întârziere, suma de 12 896,73 Euro (17 806 Euro penalitatea totală – 4909,3 lei tranșele investiționale = 12896,73 Euro), în rest, pretențiile din acțiunea inițială, au fost menținute fără modificări.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE:

22. Prin hotărârea din 30 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost respinsă integral acțiunea depusă de Murzac Maria ca neîntemeiată. S-a încasat din contul Mariei Murzac în bugetul de stat suma de 63,75 lei cheltuieli suportate de instanță în legătură cu examinarea cauzei.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL:

23. La 06 decembrie 2021, Murzac Maria, reprezentată de avocata Mariana Cocoș, a declarat apel inițial (nemotivat), iar la 20 mai 2022 a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea hotărârii din 30 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL:

24. Prin decizia din 26 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Murzac Maria, reprezentată de avocata Mariana Cocoș și s-a menținut hotărârea din 30 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

25. Prima instanță și instanța de apel au motivat soluțiile, făcând trimitere la prevederile 946 alin.(1) din Codul civil potrivit căroră, prin

contractul de antrepriză o parte (antreprenor) se obligă să efectueze pe riscul său o anumită lucrare celeilalte părți (client), iar aceasta se obligă să recepționeze lucrarea și să plătească prețul convenit, precum și la dispozițiile art.406 alin.(4) din Legea cadastrului bunurilor imobile potrivit căroră, după recepția construcției, dreptul de proprietate asupra apartamentului care face obiectul contractelor menționate la alin.(1) se înscrie în registrul bunurilor imobile în temeiul acestor contracte și al actului de predare-primire, semnat între părți.

26. Instanțele de judecată au dedus că din sensul normelor legale enunțate rezultă că dreptul de proprietate asupra bunului imobil viitor trece la investitor după darea în exploatare a blocului locativ, semnarea actului de predare-primire în proprietate a bunului imobil către investitor, înregistrarea actului și a contractului la organul cadastral teritorial și achitarea prețului convenit.

27. Din probatoriul administrat reiese că, reclamanta Murzac Maria nu și-a executat obligațiile asumate prin contractele de investiții în construcții din 10 februarie 2017 încheiate cu SRL „Mobigrup Anturaj”, eschivându-se fără justificare de la semnarea actului de predare-primire a bunurilor imobile (recepționarea bunurilor) și de la plata integrală a prețului bunurilor.

28. În aceste împrejurări instanțele de judecată ierarhic inferioare au rezumat că pârâtă SRL „Mobigrup Anturaj” a prezentat instanței judecătorești proiectul actului nr.***** de predare-primire a apartamentului din 08 decembrie 2018, care urma a fi semnat de reclamanta în momentul recepționării bunurilor imobile, însă, nu a fost semnat de către ultima (f.d.152, vol.I).

29. Instanțele au remarcat că faptul menționat nu a fost negat nici de Murzac Maria în cadrul dezbaterilor judiciare, precum și se desprinde în mod cert din corespondența purtată cu SRL „Mobigrup Anturaj”, și anume: la 04 ianuarie 2018, prin scrisoarea de informare a SRL „Mobigrup Anturaj”, a comunicat reclamantei că actul de predare-primire nr.***** a apartamentelor cu nr.***** situate pe adresa: *****, este gata spre a fi ridicat, totodată fiindu-i comunicat despre necesitatea achitării sumelor restante (f.d.22, vol.I); la 30 noiembrie 2018, a fost înregistrat actul de recepție finală nr.***** din 05 septembrie 2018, prin care s-a consemnat că blocul locativ lit.***** din str. *****, a fost executat și se propune spre recepționare (f.d.63-67, vol.I); cererea prealabilă a părții reclamante către întreprinderea pârâtă, cu următoarele solicitări: informarea în privința suprafeței totale a bunurilor imobile conform măsurărilor efectuate de Agenția Servicii Publice, despre faptul dacă a fost

sau nu dat în exploatare bunul imobil, iar în cazul întârzierii dării în exploatare a imobilului, să fie recalculat prețul bunului imobil, indicând și faptul că a renunțat la o parte din lucrări în sumă de minus 25 339 de lei (f.d.23, vol.I), cerere recepționată de partea pârâtă la 07 februarie 2019 (f.d.24, vol.I); scrisoarea SRL „Mobigrup Anturaj” din 12 martie 2019, prin care i s-a comunicat reclamantei că executorul lucrărilor este SRL „*****” și nu SRL „Mobigrup Anturaj”, iar întrebările referitor la termenii reali de finalizare a lucrărilor de construcție, suprafața totală finală a bunului imobil, data de dare în exploatare, recalculul în legătură cu lucrările, la care a renunțat. Totodată, i s-a comunicat despre necesitatea achitării sumei restante în mărime de 4 910 Euro până la 31 martie 2019 (f.d.26); notificarea de plată din 28 martie 2019, adresată reclamantei, fiind solicitată achitarea de către Maria Murzac a datoriei în mărime de 4 910 Euro, și penalitatea în mărime de 883,80 de Euro, în termen de 7 zile calendaristice, de la data recepționării notificării (f.d.27, vol.I).

30. De asemenea, s-a constatat că din devizul de lucrări prezentat de partea reclamantă potrivit căruia s-au efectuat lucrări suplimentare în mărime de 25339 de lei (f.d.28, vol.I), sumă pe care partea reclamantă pretinde a fi încasată în beneficiul SC „*****” SRL, nu poate fi reținut ca fiind relevant la caz. Or, din conținutului acestui înscris rezultă că devizul a fost întocmit în privința apartamentului din str. *****, deși, în speță, obiectul contractelor de investiții în construcții nr.*****, constituie construirea apartamentelor nr.***** din str. *****.

31. În astfel de circumstanțe, instanța de apel a considerat justă concluzia primei instanțe că pretenția reclamantei cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile nr.***** din *****, este neîntemeiată. Or, de către reclamanta nu au fost respectate condițiile enunțate la articolul 40⁶ din Legea cadastrului bunurilor imobile și art.946 din Codul civil.

32. Instanțele de judecată au dedus că partea pârâtă (antreprenor) și-a onorat obligațiile ce derivă din contractele de investiții în construcții, și anume: a dat în exploatare blocul locativ din *****; a informat clientul despre necesitatea achitării prețului bunurilor imobile, precum și despre necesitatea semnării actului de predare-primire, pe când partea reclamantă din contra, nu a achitat prețul integral al bunurilor imobile nr.***** din *****; a renunțat în mod unilateral la unele lucrări; a refuzat să semneze actul de predare-primire a bunului imobil, fapt ce contravine prevederilor art.957 alin.(1) și (3) din Codul civil, potrivit cărora după executarea lucrării, clientul este obligat să recepționeze lucrarea în modul, la locul și în termenul stabilit de legislație sau de contract. Recepționării i se

asimilează situația în care clientul nu preia lucrarea în termenul stabilit în acest scop de antreprenor, și clauzelor contractuale nr.3.2.3, 3.2.4, 3.2.7, luând în considerare faptul că partea reclamantă a fost notificată în nenumărate ori despre necesitatea achitării sumei integrale pentru bunurile imobile și necesitatea semnării actului de predare-primire, însă reclamanta până în prezent nu s-a conformat cerințelor contractuale.

33. În acest context, instanța de apel a considerat justă concluzia primei instanțe privind respingerea ca neîntemeiată a cerințelor depuse de reclamanta Maria Murzac împotriva SRL „Mobigrup Anturaj” cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate asupra imobilelor litigioase și încasarea sumei de 25 339 lei cu titlu de cost al lucrărilor.

34. Subsecvent, instanțele de judecată au considerat neîntemeiată și pretenția cu privire la încasarea penalității, or, aceasta este o obligație accesorie și poate fi valorificată și încasată doar odată cu pretenția de bază, care a fost respinsă.

35. Distinct, instanțele de judecată au subliniat că partea pârâtă nu poate fi pusă în întârziere în măsura în care s-a confirmat faptul că partea reclamantă este în întârzierea achitării integrale a apartamentului, adică a ratelor nr. II conform contractelor de investiții, având în vedere că din ordinele de plată din 14 februarie 2017 (f.d.20,21), rezultă că partea Murzac Maria a achitat doar I (prima) rată a prețului bunurilor imobile, odată cu încheierea și înregistrarea contractelor de investiții în construcții.

36. Pe final, instanța de apel a considerat temeiurile invocate de apelanta Maria Murzac lipsite de suport legal, din care motiv a fost respins apelul ultimei și menținută hotărârea primei instanțe.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS:

37. La 25 martie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Murzac Maria, reprezentată de avocata Mariana Cocoș, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea integrală a deciziei din 26 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 30 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea sa să fie admisă integral sau după caz să fie remisă cauza spre rejudecare în instanța de apel, dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

SOLICITĂRILE RECURRENTEI:

38. În susținerea recursului Murzac Maria, reprezentată de avocata Mariana Cocoș, a invocat că instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au constatat, prin probe veridice și suficiente, circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei, concluziile instanțelor vin în contradicție cu circumstanțele cauzei, au fost încălcate normele de drept material.

39. Instanța de apel a ignorat poziția Agenției pentru Protecția Consumatorului și Supravegherea Pieței care a susținut cererea sa, constatând încălcările contractuale de către intimată, specificând că SRL „Mobigrup Anturaj” este în întârziere și s-a manifestat prin inacțiune.

40. Instanțele de judecată nu s-au expus referitor la devizul de cheltuieli anexat la dosar, unde executantul nu a efectuat lucrările specificate. Mai mult, în cadrul ședințelor de judecată reprezentanții părților oponente nu au negat că apartamentele în litigiu au fost conexe, nefiind instalate 2 cazane de încălzire și radiatoarele de încălzire care nu au fost montate la obiectele în litigiu.

41. Prin aceste hotărâri, a fost impusă să achite lucrări care nu au fost efectuate. Or, instanțele au motivat soluțiile prin faptul că devizul este pentru un alt obiect, însă semnătura de pe acesta este a dânzei, iar intimata nu a probat că în apartamentele în litigiu ar exista câte un cazan în fiecare, în contextul în care dreptul de proprietate la moment este a dâșilor.

42. Instanțele nu s-au expus asupra faptului că dânsa a fost obligată să prezinte extrasul din registrul bunurilor imobile, cu toate că imobile nu-i aparțin, dar intimatei care era obligată să-l prezinte.

43. Instanțele nu s-au expus asupra faptului că suprafața din extrasul cadastral al apartamentelor în litigiu este cu mult mai mică decât cea contractată de către ea, drept consecință a fost impusă să achite mai mult pentru o suprafață mai mică, fapt ce rezultă din extrasul cadastral.

44. Afară de aceasta, instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au constatat faptul că SRL „Mobigrup Anturaj” a întârziat de a da în exploatare imobilele conform contractelor de investiție, la fel, nu au constatat că intimata nu a acționat referitor la informarea dânzei despre întârziere.

45. Instanțele nu s-au expus în privința primei cereri prin care a solicitat informarea sa despre darea în exploatare a bunului, or, conform contractului de investiții data de 31 mai... este ziua când trebuia să-i fie transmise imobilele, termen care a fost depășit semnificativ de intimată.

46. Consideră că nu a avut parte de un proces echitabil, fiind impusă drept consecință să achite o sumă mai mare decât cea stipulată în contract.

47. În drept, recurenta Murzac Maria, reprezentată de avocatul Mariana Cocoș, și-a întemeiat recursul la general pe prevederile art.432 din Codul de procedură civilă, în redacția legii în vigoare până la modificările din 01 septembrie 2023.

48. La 17 mai 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa SRL „Mobigrup Anturaj” și Agenției pentru Protecția Consumatorului și Supravegherea Pieței copia recursului declarat de Murzac Maria, reprezentată de avocata Mariana Cocoș, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referințelor timp de o lună de la data recepționării acesteia, sub sancțiunea decăderii din aceste drept, cu toate acestea, însă, intimații nu și-au valorificat acest drept procedural și nu au prezentat referințele. Prin urmare, cauza va fi examinată în baza recursului și a materialelor anexate la dosar.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ:

49. Articolul 434 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

50. Prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

51. În conformitate cu prevederile art.XI alin.(3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

52. Din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

53. În conjunctura enunțată, și având în vedere că, recursul a fost declarat la 25 martie 2023, adică până la intrarea în vigoare a modificărilor operate în Codul de procedură civilă, acesta va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

54. Articolul 432 din Codului de procedură civilă (în redacția legii până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31.07.2023 (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), în vigoare din 01 septembrie 2023) prevede că:

„(1) Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională; c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.”

55. Articolul 433 lit.a) din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31.07.2023 (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), în vigoare din 01 septembrie 2023) statuează că:

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).”

56. Potrivit art.440 alin.(1)-(2) din Codul de procedură civilă:

(1) În cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art.270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

(1¹) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului se plasează pe pagina web a Curții Supreme de Justiție la data emiterii și se transmite tuturor participanților la proces și reprezentanților acestora.

(2) Asupra admisibilității recursului se decide fără prezența participanților la proces sau a reprezentanților acestora, prin emiterea unei încheieri nemotivate despre care se face o mențiune pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.”

MOTIVAREA INSTANȚEI DE RECURS:

57. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei, în ședință publică, la *26 ianuarie 2023*.

58. Din actele cauzei rezultă că la *14 martie 2023*, prin intermediul poștei electronice, Curtea de Apel Chișinău a expediat copia deciziei motivate a instanței de apel din 26 ianuarie 2023, în adresa reprezentantului recurentei Murzac Maria, avocatul Mariana Cocoș, fapt ce rezultă din scrisoarea anexată la dosar (f.d.226, vol.I), fapt confirmat și de către recurentă în cererea de recurs (f.d.2, vol.II).

59. Astfel, recursul declarat la *25 martie 2023*, prin oficiul poștal, de către Murzac Maria, reprezentată de avocata Mariana Cocoș, se consideră ca fiind depus în interiorul termenului legal prevăzut la art.434 CPC.

60. Din analiza prevederilor legale precitate supra, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, urmează să însușească în condițiile Codului de procedură civilă exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase. Astfel, normele citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

61. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul de procedură civilă dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate.

62. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

63. Se reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art.432 din Codul de procedură civilă, în redacția legii în vigoare la data declarării recursului.

64. Din analiza recursului declarat de Murzac Maria, reprezentată de avocata Mariana Cocoș rezultă că drept temeii de

declarare a recursului s-a invocat la general prevederile art.432 din Codul de procedură civilă, în redacția legii în vigoare până la 01 septembrie 2023, fără a specifica temeiul declarării recursului prevăzut la această normă de drept.

65. Din conținutul recursului rezultă că recurenta invocă încălcarea normelor de drept material și săvârșirea încălcărilor care au dus la soluționarea greșită a cauzei, aprecierea arbitrară a probelor de către instanța, erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în special a dreptului la un proces echitabil.

66. De altfel, motivele de casare, invocate în recurs, se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, prin urmare nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

67. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Murzac Maria conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de apel care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate în mod corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art.6§1 al Convenției.

68. Completul de judecată remarcă că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretenși argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

69. La fel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul

rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor.

70. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

71. Date fiind cele constatate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că recursul declarat la 25 martie 2023 de către Murzac Maria, reprezentată de avocata Mariana Cocoș, nu se încadrează în temeiurile de drept pentru declararea recursului prevăzute la art.432 alin.(2)-(4) din Codul de procedură civilă, în vigoare până la 01 septembrie 2023. Or, verificând legalitatea și temeinicia decizia contestate prin prisma argumentelor recursului, Completul de judecată nu a stabilit că soluția instanței de apel este contrară legii sau cu aprecierea arbitrară a probelor. Dimpotrivă, decizia a fost emisă cu respectarea prevederilor legale, bazată pe o cercetare multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

72. De altfel, dezacordul recurentei cu soluția instanței de apel nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are un caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

73. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele ierarhic inferioare. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

74. La acest aspect Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanță nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p.38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45). Procedurile cu privire la

admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 CEDO (cauza Helmers c. Suediei, 09 octombrie 1991).

75. Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de Murzac Maria, reprezentată de avocata Mariana Cocoș, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului (25 martie 2023), și prin urmare prin prisma art.433 alin.(1) lit.a) din Codul de procedură civilă, urmează a fi considerat inadmisibil.

76. În conformitate cu art.433 alin.(1) lit.a) din Codul de procedură civilă, art.440 alin.(1), (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI:

Consideră inadmisibil recursul declarat de Murzac Maria, reprezentată de avocata Mariana Cocoș.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Gheorghe Stratulat